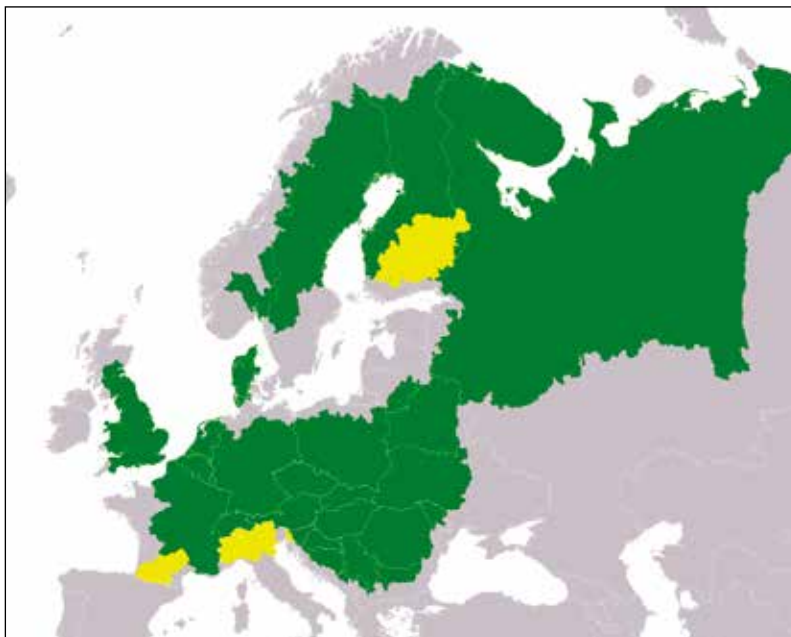

VLAGZALM

een relatief
onbekende roofvis

Bij roofvissen denken de meeste mensen aan tanden, stekels, een stoer, gespierd lichaam... Snoeken bijvoorbeeld zijn prototypische rovers, met hun onheilspellende muil vol tanden en tandjes. Of wat te denken van snoekbaars? Zelfs iemand die helemaal niets van vissen kent, ziet in één oogopslag dat dit beest met de gigantische vampierentanden niet op plantjes knabbelt...

Het Europese verspreidingsgebied van *Thymallus thymallus* volgens IUCN versie 2021.3 (samengesteld door: Kottelat, M. & Freyhof, J. (2008) 2013.). In groen waar de vis van nature voorkomt, in geel waar hij werd uitgezet. Bron: Creative Commons

Zelfs roofbleien met hun bijzonder gevormde onderkaak en gevorkte vinnen zien er niet als vreedzame lieverdjes uit, net als zalmen of forellen die de rivieren optrekken met een haakbek. Over het uiterlijk van de meerval zal ik het maar niet hebben, dit 'gedrocht', deze 'vischduivel' zoals hij vroeger vaak genoemd werd, boezemt mensen al eeuwenlang ontzag en vooral walging in.

Tijmvis

Afgelopen zomer leerde ik een vis kennen die helemaal anders was: de vlagzalm. Het is een vissoort van de familie van de zalmachtigen, met een slank, grijsbruin lichaam, waarop behalve een vetvin – het duidelijkste teken van een salmonide – ook een zeer grote rugvin staat. Die rugvis is groter bij mannetjes dan bij vrouwtjes en vaak zeer fraai gekleurd met rode en oranje tinten tot aan de randen. Vlagzalmen worden niet groot: een vis van een halve meter is al heel wat, al zijn er ook wel exemplaren gevangen die de 60 centimeter benaderden. Ze zien er zondermeer sierlijk uit en hebben daaraan ook hun bijnaam 'The Lady of the Stream' te danken. Hun wetenschappelijke, Latijnse naam luidt *Thymallus thymallus*, en dat verwijst naar de geur van veel vlagzalmen, die op het kruid tijm lijkt. Een visgids uit Lapland die ik sprak maakte de opmerking dat de vis daardoor eigenlijk al klaar is voor de barbecue nog voor je hem gevangen hebt... Het was een grappig natuurlijk, want hij zette elke vlagzalm voorzichtig terug in zijn element.

Vlagzalm heeft een groot verspreidingsgebied in Europa, vanaf de Alpen en Pyreneeën tot in het Arctische gebied. Ook in Nederland en Vlaanderen kunnen vlagzalmen voorkomen, al zijn de meeste bronnen het erover eens dat de wilde populatie bij ons zijn uitgestorven aan het einde van de negentiende eeuw, vooral door het recht trekken van beken en riviertjes, en door watervervuiling. Zo heel af en toe wordt er

nog wel eens een gevangen, in de Geul bijvoorbeeld of in de Roer, maar dat betreft vaak uitgezette en uit Duitsland of Wallonië afkomstige exemplaren. Sowieso hebben die uitzetters het niet heel makkelijk, want vlagzalm is helaas heel makkelijk vangbaar door aalscholvers... Alles bijeen zijn er bijna 20 vlagzalmsoorten geïdentificeerd over de hele wereld, maar *Thymallus thymallus* is daarvan de enige Europese soort. In Canada, Alaska en Siberië woont het grootste familielid van onze vlagzalm: de Arctische vlagzalm (*Thymallus arcticus*). Deze soort kan naar verluidt veel langer worden – tot bijna 80 centimeter lang bij een gewicht van net geen 4 kilogram.

Insectenvreters

Er bestaat een ware cultus rondom deze 'Lady of the Stream'. In Engeland is er zelfs een Grayling Society – en daar bestaat ook een afdeling Holland van. Die populariteit hoeft niet te verwonderen, want het is niet alleen een mooie maar ook nog eens een sterke vis. Tijdens de dril springt hij soms het water uit, en ook weet hij heel listig gebruik te maken van zijn rugvin in de stroming. Hij kan ook op heel verschillende manieren worden bevestigd en ook dat is natuurlijk een aantrekkelijke eigenschap.

Vlagzalmen worden niet oud – biologen hebben het over een leeftijd tot hooguit 7 jaar. Daar staat tegenover dat ze een heel snel metabolisme hebben, waardoor ze snel groeien. Een neveneffect van die snelle stofwisseling is dat ze veel eten en daardoor ook soms best makkelijk te vangen zijn. Het hoofdvoedsel van vlagzalmen bestaat uit insecten en larven, maar ze eten ook wel kreeftachtigen en schelpdieren. De meest logische manier om ze te vangen is dan ook met insectenimitaties. Je leest het al: vlagzalm is een perfecte vis om met de vliegengengel te belagen. Dat kan zowel met drijvende vliegen als met nimfen. Drijvende vliegen mogen doorgaans niet al te groot

zijn, al was dat in Lapland zeker niet het geval, want de grootste maat Klinkhamer die ik bij me had werd gretig gepakt. Overigens visten wij daar in Lapland zowel op stromend water, als op een groot meer. Op dat laatste waren de vlagzalmen een stuk corpulenter dan op de rivier – ze hadden duidelijk minder calorietjes te verbranden dan hun soortgenoten uit stromend water. Onze tactiek was super eenvoudig: we slopen rond het meer op zoek naar kringen van stijgende vissen, en dan was het zaak om je vlieg in de buurt daarvan te krijgen. Opvallend was dat we heel veel vissen misten. Dat komt omdat je vlagzalmen eigenlijk wat tijd moet geven om zijn kop weer te draaien nadat hij de vlieg heeft gepakt. De Engelsen hebben daar een prachtig truukje voor: na de aanbeet moet je de zin ‘God save the Queen’ uitspreken, en dat kost blijkbaar net zoveel tijd als nodig is. Ik heb het wel geprobeerd, maar mijn instinct om aan te slaan telkens ik mijn vlieg in een enorme kolk zag verdwijnen, haalde helaas veelal de bovenhand.

Euronimfen

Natte vliegen en goudkopnimfen doen het eveneens prima op de rivier. Sedert een paar jaar vis ik ook ‘Euronymph’-style, een ingenieuze techniek waarbij je heel rustig een diepe pool voor je voeten uitkamt met twee of drie nimfen boven elkaar. De onderste is dan een verzwaarde nimf, en als je er wat mee oefent, voel je uiteindelijk elke steentje van de bodem. Het lijkt eigenlijk wel wat op verticalen, maar dan met een vlieghengel en met gewichtjes van amper een gram zwaar... op het internet zijn zat YouTube-filmpjes te vinden die de

techniek heel goed uitleggen. Bij deze techniek kan je vaak een serie vissen uit dezelfde kuil halen. Afgelopen zomer was ik op een camping in de Belgische Ardennen, en daar liep het riviertje de Lomme langs. In een diepe kuil in een bocht ving ik werkelijk de een na de andere vlagzalm. Het leek wel of het volledige bestand van dat stuk in dezelfde pool was gaan liggen...

Kijk voor uitleg van deze techniek:

<https://www.youtube.com/watch?v=SWjCPVA6fmY>

Trotten

Natuurlijk kan je vlagzalmen ook met echte insecten of larven daarvan bevissen. Zeker maden zijn een topaas gebleken. Een prachtige techniek om dat te doen is het zogenaamde trotten. Daarbij neemt de visser plaats stroomopwaarts van een mooie kuil waarin hij vlagzalmen vermoedt, waarna hij een dobber zo afstelt dat het aas vlak boven de bodem zweeft. Door dan de dobber met de stroming mee te laten drijven en de hele tijd kleine hoeveelheden maden te laten vallen, wordt er een zeer verleidelijk voerspoor gecreëerd. Om dit goed te kunnen doen, heb je eigenlijk een speciale trotting hengel nodig met daarop een grote trotting reel – want die geeft heel gelijkmatig lijn af, zodat het aas volkomen natuurlijk met de stroming mee wordt gevoerd. Af en toe legt de visser zijn vinger op de spoel om die even te

stoppen: daarmee bereik je het effect dat de made even omhoog gaat, om dan weer naar beneden te dwarrelen als de drift hervat wordt. Als de dobber het einde van de pool heeft bereikt, draai je in en begint de drift opnieuw.

Kijk voor uitleg van deze techniek op:

<https://www.youtube.com/watch?v=oHLKhgZGMgY>

Een echte roofvis?

Hoewel vlagzalmen geen echte tanden hebben, zijn het toch geduchte rovers die zich ook wel eens aan visjes vergrijpen. In Lapland viste mijn vismaat Joris Nieuwenhoff met de spinhengel en kunstaas, en hij ving echt ontzettend goed. Sterker nog: hij ving ook grotere vissen dan ik met mijn vlieghengel. Dat kwam onder meer omdat het waterpeil van de rivier een 70-tal centimeter hoger stond dan normaal, waardoor ik niet goed bij veel hotspots kon komen. Joris kon die echter wel bereiken met zijn veel verder vliegende kunstaasjes... Hij gebruikte Ruyki Speerhead plugjes in de maatjes 38 en 45, alsmede Mepps spinners maat 0, 1 en maximaal 2. Zelfs de kleinere vlagzalmen pakten zo'n toch relatief groot plugje! Om de vissen zo veel als mogelijk te ontzien, gebruikte Joris enkele weerhaakloze haken. Als onderlijn gebruikte hij een stukje 20/00 fluorocarbon, en de hoofdlijn bestond

uit 12/00 gevlochten lijn. Aan zijn 3-14 grams hengeltje beleefde hij ook veel sport aan de vissen. De aanbeten waren onverbiddelijk hard. De beste plekken waren volgens hem de luwte achter de rotsen in de stroming, maar ook net voor de waterval / drop off haakte hij de nodige vlagzalmen. Ook de diepere geulen waar het net iets langzamer stroomt, waren top. Overigens haakte Joris tijdens onze trip een vis die de gids op vér boven de 50 centimeter schatte – maar die wist zich woest springend van de haak te ontdoen in de slotfase van de drill. Joris vatte de trip als volgt samen: “vlagzalmen zijn erg mooi, maar niet per definitie lieverdjes en echte rovers!”

Misschien willen jullie dit ook een keertje meemaken? Dat was alleszins de bedoeling van dat artikeltje. De meeste riviertjes in Wallonië en Duitsland bevatten vlagzalm, maar het absolute paradijs is natuurlijk wel Scandinavië. Wie graag een keer mee wil op de door Joris georganiseerde reis naar Zweeds Lapland, moet beslist een keertje kijken op de website van Visreis.nl

Voor meer info:

<https://www.visreis.nl/lapland-aug-25>

